

DEC 17 1969

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

VIENYBĖ

The Oldest Lithuanian Newspaper in the World

83 M. 19 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1969 M. LAPKRIČIO (NOVEMBER) 21 D.

Telefonas:
Applegate 7-7257

KAINA 30 c.

Tysliava ir dabartis

Kas nori, visi suranda Vienybę esant lietuvių tautiniu laikraščiu. Betgi mes manome, kad daugeliu lietuviškų klausimų turime ir teisės ir pareigos pasisakyti kiek kitaip, nei įprasta. Žinoma, tai yra ne esmės, o metodo klausimai. Ypač nesame linkę abejotinos vertės asmenų sutapatinti su vertingomis idėjomis, nors anie visomis jėgomis prie tų idėjų prikibę. Bijo nuskepti.

Iš kitos pusės, Vienybė nesutampa su prokomunistine linija. Tarybinė santvarka žmonijoje dar tebėra bandymas. Niekas negali pasakyti ateities, niekas negali pasakyti ir ar komunizmo bandymas pavyks, kokių formų jis įgaus ateityje. Tuo nėra pagrindo tvirtinti, kad komunizmas jau grįžta, kad rytoj jis sugrius.

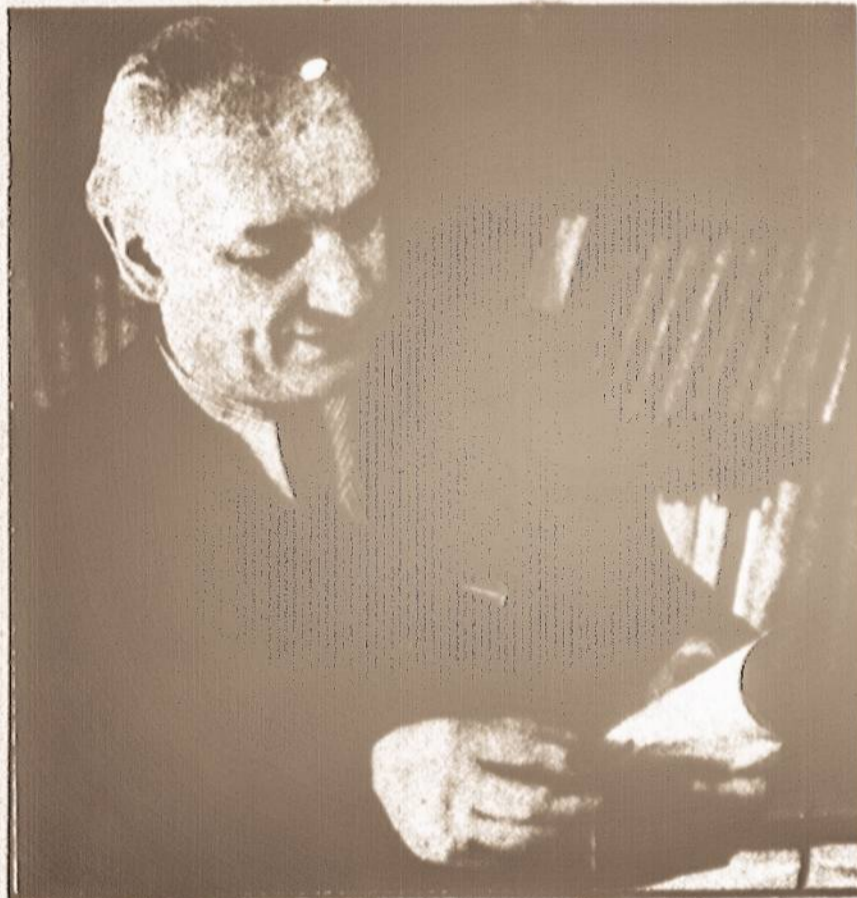
Daug kur lietuvių veikėjai, suaugę su iš Europos atsinešto totalizmo nuotakomis, negali suprasti, kaip galima leisti visuomeniniais reikalais pasisakyti nevaržomam. Iš čia turime, kad daug kur Vienybė ar boikotuojama ar minima tik bloguoju. Žinoma, toks elgesys nuo demokratiškų įpročių stovi tolokai. Iš kitos pusės, tai priveda ir Vienybę pasisakinėti įvairiais klausimais be teigiamo sentimentu tam ar kitam veikėjui. Reiškia, kariaujame. Juodomis raidėmis ant balto popieriaus. Nėra nei užmuštų o ir susižeidžiamie tik moraliai.

Daug kam vienybiečių norisi spėti, kokiu keliu šiandien eitų J. Tysliava, jei jis dar būtų gyvas ir Vienybė vestų. Neabejotina, kad Vienybė šiandien tvirčiau laikytųsi, nes Tysliava ir seniau neturėjo geresnių sąlygų šiam laikraščiui leisti. Dar mažiau yra pagrindo abejoti dėl Vienybės krypties. Viena, Tysliava buvo ne tik redaktorius, bet ir audros nevangias poetas. Antra, jo redaguotos Vienybės paskutinis komplektas iš tiesų savo idėja ir kryptimi yra jau mūsų, jo darbą tęsiančių, pirmasis komplektas. Reiškia, ieškome verto mylėti ir su juo bendrauti lietuviui, patys stengiamės būti to surastoj verti, o dėl stabų daug nesijaudiname, nebent juos griauiname.

GIRNAKALIS

Lapkritis, su krantinčiais lapais, mums liūdnai primena, kad prieš 8 metus mirė Juozas Tysliava. Nuotraukoje — Bronė Spūdienė prie Tysliavos kapo Rasų kapinėse, kai ji lankėsi Lietuvoje šią vasarą.

JUSTAS PALECKIS

ANTANAS RUDIS

Rudžiai susitiko su

Paleckiais Indijoje

Lietuvių Radijo Forumo leidėjai Antanas ir Marija Rudžiai į savo radijo programą Chicagoje, pasikvietė laikraštinkus: A. Pužauską, V. Kasniūną, Valiukėną ir kun. J. Prunskį. Rudžiai jiems ir per radiją norėjo papasakoti apie savo kelionę į New Delhi, Indiją, kur jie kaip radijo reporteriai ir stebėtojai dalyvavo Tarpautinės Parlamentarų Sąjungos konferencijoje. Toje konferencijoje dalyvavo ir Justas Paleckis, kuris kalbėjo Tarybų Sąjungos Tautybių Tarybos vardu.

Įdomus supuolimas. Pagal raportą, kurie jau pasirodė kai kurioje mūsų spaudoje, buvęs ALTo pirmininkas A. Rudis pasakojo, kad Paleckiui baigus kalbėti, jis paprašė, kad Paleckiui būtų įteikta jo vizitinė kortelė, kurioje užrašyta "Anthony Rudis from Chicago". Paleckis kortelę priėmė ir su Rudžiais iš Chicago mišiai susitiko. Pradžioje kalbėję per vertėją. Susidomėjęs Rudžio lietuviška pavarde, Paleckis paklausė ar jis mokas lietuviškai. Po to, anot Rudžio, jie kalbėjosi lietuviškai. Paleckis tada Rudžius pasikvietė į savo kambarį viešbutyje ir jų pokalbį užsėtė net 5 vadas.

Kai Paleckis patyrė, kad Rudis yra tas pats visuomenės veikėjas apie kurį jis daug girdėjęs, pastebėjo, kad jo ir kitų JAV lietuvių veikla jam gerai žinoma. Tada išsikalbėjo kuo plačiausiai ir atviriausiai.

Nežiūrint to, kad buvo paliestos ir aštresnės temos, bandyta kalbėtis ramiai, mandagiai, be provokacijų.

Reikia pripažinti, kad šiuo atveju Rudis parodė

didelę pažangą ir kultūringumą, ko dar nematyti pas daugelį mūsų veikėjų.

Paleckis pokalbio metu pastebėjo, kad kai kurie išėiviai jį kaltina skriaudomis lietuvių tautai. Rudžius Paleckis užtikrino, kad jis esąs ištikimas lietuvių tautai. Atkreipė dėmesį, kad net ir Indijoje pasipuošęs tautiniu lietuvišku kaklaraiščiu. Parodė, kad iš Lietuvos į Indiją atsivežė ir grafiką Kuzminsko "Lietuvos Gamta", knygų ir t.t.

Kai Rudžiai teiravėsi apie Lietuvos įjungimo į Tarybų Sąjungą smulkmenas, Paleckis pareiškęs, kad visų smulkmenų juk negalima išpasakoti. Kai kada aštresniems ar priešiškiems klausimams iškilus, nuomonėms griežtai skiriantis, Paleckis, esą, parausdavęs, į klausimą klausimu atsakydavęs ir pradėdavęs Rudžius klausinėti.

Rudžiai pasisakė esą Amerikoje gimę, bet Nepriklausomą Lietuvą gerai pažinę, Paleckis pareiškęs, kad joje gerai gyvenę tik ponai...

Justas Paleckis Rudžius prisispyrusiai kvietęs aplankyti Lietuvą.

tęsiama 12 pusl.

LIETUVIAI PASAULYJE

⊗ **KALVELIS**, Baltimorės LB tautinių šokių grupė šokėjų turi įvairaus amžiaus, tad šokėjai suskirstyti į dvi grupes. Vadovauja Balys Brazauskas ir Marija Bučinskienė. Talkina Birutė Gintvainienė. Groja Albertas Juškus. Tautybių šventėje lietuvių grupė laimėjo pirmąją vietą. Dalyvavo YMCA 50 sukaktyje, Maryland berniukų skautų suvažiavime. Legijonierių moterų suvažiavime, vokiečių šventėje, kurią jų žurnalas Edelweiss gražiai aprašė ir nuotrauką patalpino. Tėvų komitetas Edvardas Jurgelaitis, Janė Brazauskienė, Vytautas Sakalauskas. Lapkr. 8 susirinkime nutarta ruošti Lietuviškąs kūčias.

⊗ **IRENA STANKŪNAITĖ** ir Vaclovas Verikaitis dainavo Lietuvos kariuomenės šventėje, Baltimorėje. lapkr. 15. Akompanavo Elena Bush ir Juozas Stankūnas. Programai vadovavo Jonas Kazlauskas. Programos dalyviams padėką išreiškė Julius Šilgalis.

⊗ **ADV. REGINA NARUŠIS-FIRANTAITĖ**, gyv. McHenry, Ill. paskirta McHenry Co. Assistant District Attorney jaunimo reikalams. Ji yra teisininko Bernardo Narušio žmona, gimusi Lietuvoje, į Jungtines Valstybes atvykusi 1949 m. 1955 priėmė Amerikos pilietybę, 1957 m. baigė Illinois universitetą, 1959 m. mokslų magistrės laipsnį, vertėsi advokatūra, dalyvavo politikoje.

⊗ **TĖVAS J. VAIŠNYS**, S. J. nuo 1970 pradžios perima iš Tėvo K. Trimako pareigas redaguoti žurnalo „Laiškai Lietuviams“. Jis tą žurnalą redagavo per 14 m. anksčiau.

⊗ **ALICIJA TUMAITĖ**, Vaižganto giminaitė atvyko iš Lietuvos į Jungtines Valstybes. Ji gimusi Kaune, Tumo-Vaižganto brolio sūnaus dukte. Motinos brolio Lenkijoje dėka ji Varšuvoje baigė universitetą, moderniųjų kalbų fakultetą. Dėstys Colorado - u-te.

Antanas Juršėnas, antras iš kairės, Argentinos žurnalistų tarpe. A. Juršėnas, virš 4 metus išbuvęs Tarybų Sąjungos konsulu, Argentinoje, kartu su žmona Leokadija, vadovavusia konsulato juridiniam skyriui, gruodžio 2 d. išvyksta į Tarybų Sąjungą. Juršėnai gyvendami Argentinoje lietuvių tarpe įgijo daug simpatijos.

⊗ Dr. Eugenijus Gedgaudas, pagal Medical World News, paskirtas Minnesotą universiteto Radiologijos departamento sveikatos centro viršininku. Pažymi, kad dr. Gedgaudas medicinos gydytojo vardą gavęs 1948 m. Muncheno universitete. Prieš porą metų buvo paskirtas Radiologinės diagnostikos skyriaus direktorium.

⊗ Rašytojas Jurgis Gliuda laimėjo Lietuvos atgimimo sąjūdžio premiją už veikalą iš Lietuvių partizanų kovų, "Atvarai ir Giria. Gliaudos romano konkursui komisiją sudarė: dr. Jonas Žmuidzinas, Vytautas Tamulaitis, St. Jakubickas, kun. dr. J. Gutauskas ir Vanda Ramunė-Kralikauskienė.

TAUTŲ SAVAITĖ ARGENTINOJE

V. Rymavičiaus vadovaujamas Šv. Cecilijos choras Buenos Aires Argentinoje giedojo katedroje, kurioje pamaldas laikė Vysk. E. Segura. Prie Argentinos Laisvės paminklo, kurio nuotrauka yra tilpusi Vienybėje, buvo devynių Europos tautų, ir Lietuvos, vėliavos. Tautų savaitės deklaraciją pristatė ir perskaitė K. Junevičius. Visi keturi TV tinklai rodė dalyvius, jų tarpe ir tautiškais kostiumais pasipuošusias lietuvaites. K. Junevičius skaitė paskaitą apie Lietuvą Sarandi Rotari klube.

PETER'S
Bar & Grill

Sav.
PILNAS KADAS

... salė
... ms bei
... ms.

... VAIŠINANT

... 4-8698

Knight Cap

August Traun, sav.

LIETUVIŲ RESTORANAI

UŽKANDŽIAI
PIETŪS
VAKARIENĖ

IVAIRŪS
ŽUVIES
PATIEKALAI

810 Chestnut St., Philadelphia, Pa.
ir
Baltimore Pike & Providence Rd.
Media, Pa.

CALL US FOR
Liquor CUT RATE

SAVE ON
YOUR FAVORITE
BRANDS

GOLDSTEIN Liquor Store

DOMESTIC & IMPORTED WINES & LIQUORS

FOR DELIVERY PHONE
VIRGINIA 9 7669

NEAR FOREST PARKWAY
8427 JAMAICA AVE WOODHAVEN, N. Y.

JUOZO BANDZIUKO

Baras ir Restoranas

Cia vaišinseni ir vaišinsi ne tik Amerikos veik visais gerimais — alum, vynu ir dar stipresniais. Gausi ir importuotų iš Europos ir kitų kraštų. — Jauki vieta susitikti, pasikalbėti ir džiaugtis gyvenimu su maloniais draugais.

KABARETAS - ŠOKIAI

110-12 JAMAICA AVE. Richmond Hill, N. Y. 11418
Tel. 846-9286

CHICAGOJE

* Antanas Gintneris parašė dar vieną knygą, Lietuva Caro ir Kaizerio Naugose. Spausdins V. Vi-jekio spaustuvė Chicagoje. Knygoje daug asmeni-nių įspūdžių, bet yra ir istorinių duomenų.

* S. Balzėkas, automo-bilių prekybininkas ir kul-tūrininkas, yra Illinois valst. vynuogių augintojų draugijos pirmininku. Savo ūkyje Crete, Ill. už-veisęs 250 vynuogių krū-mų.

* Arch. Albertas Kerelis paskirtas vyriausiu Cook County architektu. Jo ži-nioje bus Chicago priemiesčių išplanavimas.

GARSINA LIETUVĄ. Šiais metais Chicago "Tautybių mugėje" lapkričio 1-2 dd. lietuviai turėjo du paviljonus ir kavinę. Čia matome šeimos ir švie-timo paviljoną saugojančius L. Plačaitę ir D. Kava-liūną.

(Nuotr. V. Zalatoriaus)

• Čia lietuviai pradėjo rimtai rūpintis, kur teks iš Chicago išsikelti, kai į jų apgyventąsias vietas pradėjo briautis juodukai. Tiems klausimams nagri-nėti turėjo jau eilę susirinkimų, kuriuose kalbėjo: architektas Albertas Kerelis, Marquette parko namų organizacijos pirm. J. Skeivys, vicep. J. Bacevi-čius, Pr. J. J. Jasas ir kiti. Iš Brighton parko — A. Marma, A. Burokevičius, adv. A. Budreckas, dr. J. Jokubka ir eilė kitų.

• **ALEKSANDRO RUŽANCOVO** archyvas lapkr. 1 perduodamas Balzėkų lietuvių kultūros muziejui.

CARPENTER
**CABINET
MAKER**

CUSTOM BUILT

CABINETS

- BOOKCASES
- ANTIQUE REPAIRING
- FORMICA WORK SPECIALISTS

AUGUST VILENIŠKIS
119-20 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y.

VIRGINIA 7-5760

LIAUDIES PAPUOŠA-LAI. Antrąjį lietuvių pa-viljoną Chicago "Tautybių mugėje" puošė besisukanti eglutė su tradiciniais šiaudiniais papuošalais. Abu paviljonus organizavo Lietuvių bendruomenės Chicago apygarda.

(Nuotr. V. Zalatoriaus)

NEUŽMIRŠO PILVO. Chicago "Tautybių mugėje", per kurią praėjo keliolika tūkstančių žmonių ir kurioje dalyvavo keliasdešimt tautybių, Braitono ke-pykla įrengė kavinę. Praeivius aptarnavo ir čia ma-toma sesė N. Viščiūtė.

(Nuotr. V. Zalatoriaus)

VYT. BELECKAS
Savininkas

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn, 27, N. Y.
Tel. EVERgreen 2-6440

**SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS
PRAMOGOMS. BŪ TO, DUODAMI
POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.**

*Pirmos rūšies lietuviškas maistas
prieinama kaina.*

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world was established by Juozas J. Paukštytis in 1886. It is published bi-weekly by Valerie Tyliava and Jonas Valaitis at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Telephone Applegate 7-7257. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor: Valerie Tyliava; Senior Editor: Vytautas Sirvydas; English Editor: Dennis Jonaitis; Associate Editor: Edwardas Salaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts are subject to editing.

mes

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Savo laiku Kaune vilčių teikė pomaironinės lietuvių literatūros atžalynas, kuriame buvo įdomių naujenybių. Nepriklausomoje Lietuvoje tuomet brenę jauni talentai siekė pasivyti Vakarų Europą ir nustebinti savus piliečius.

Poetas A. Miškinis Vilniaus Pergalės žurnale prisimena 1927-1928 metais universitete vienam tų daigų — keturvėjininkams — suruoštą teismą. Tarp kitų kaltintųjų buvęs ir Tumas-Vaižgantas, kurio šimto metų gimimo sukaktį Lietuvoje šiemet įvairiai atžymėjo. Klausta, kaip iš tikrųjų buvo 1922-1924 metais apsipavidalinęs Keturių Vėjų sambrūdis? Menas, ar pusbernių išdykavimas? Jei menas, tai kur jo grožio ir tiesos vertybės?

Keturvėjininkus teisinęs dabartinis SLA organo Tėvynės redaktorius J. Petrėnas-Tarulis, kuris, pasak Miškinių, girdi, į priekaištus "arogantiškai" atsiliepęs: "Į jūsų skoni spiaunáme."

*****

Lenkų literatūros kursu tuomet Kauną lankė Suvalkijoj gimęs, Krokuvoje brenęs rašytojas Herbačiauskas (1874-1944), kaip keturvėjininkai, mėgęs naujesnį žodį ar posakį. Sako, visur pabrėždavęs draugystę su lenku rašytoju-dramaturgu Wyspianskiu, pranokėję šiandien madoje "absurdų" teatro.

*****

— Apie ką šiandien kalbėjo Herbačiauskas? Ar dar tęsė apie Wyspianski? — klausiau išėjusį kolegą. — Miškinis toliau paklausęs.

— Visai ne. Skelbė, kad Tyliava išėjo iš proto — citavo jo žodžius.

Matyti, vienam Suvalkijos sūnui nepatiko jaunesnio Suvalkijos sūnaus kėlimas lietuvių poezijon, Tyliavos žodžiais "kultūringo barbaro iš Suvalkijos lygumų", kuriam rūpėjo lakštingalos ir meilė bet dar labiau moderninio gyvenimo temos: Miestas, Berlyne, Paryžiuje, Daina apie Traukinį (1923 m.) ir veržlios nuotaikos eilėraščiuose Mano deimantas ir Dainoje apie Duoną.

*****

Herbačiausko stilių tegu pavaizduoja jo 1927 metų pareiškimas Pradai ir Žygiai žurnale apie to meto mūsų literatūros kritikus. Sakė: "Šių dienų kritikai, jei ne meno kriminalistai, tai tikrai sena pana, kuri šuniuką (t. y. rašytojus) nori ant aukštinės virvutės pavadžioti miesto gatvėmis". Tolygią nuomonę apie mūsų šių dienų literatūros kritikus neseniai pareiškė rašytojas Vyt. Alantas, o jį paantrino poetas Henrikas Nagys.

*****

Amerikos lietuviams įdomus šis Miškinių prisiminimas apie Vaižgantą. Sako, kai grįžo iš Vilniaus po Basanavičiaus laidotuvių, universitete smulkiau papasakojo įspūdžius. Pasakojo: "Kai Vilniaus katedroje užgiedojo V. Grigaitienė, o po jos užgandė Antanas Sodeika (buvęs Amerikos lietuvis) lenkams, ne tik vilniečiams, bet ir varšuviniams buvo didelė staigmena. Tokių dainininkų, pane (vienas vėliau man pareiškė) mes ir Varšuvoje nedaug turime!"

Gianakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

KANIAVOS KONCERTŲ POLITINĖ PARAŠTĖ

Iš Lietuvos pas gimines pasisvečiuoti atvyko Vilniaus operos solistas Eduardas Kaniava su žmona ir ta proga šen ten lietuviams padainuoja. Geresnio darbo nerandantiems mūsų patriotams čia labai gera proga įdomiai praleisti laisvalaikis: galima Kaniavos koncertus "apsvarstyti". Na, ir svarstoma: kas tas Kaniava, kokia jo žmona, ko jie čia Amerikoje ieško, gal jie pas mus atvažiavo Lietuvos pirkti, gal Maskvai renka dolerius ir t. t. Linkusiems į "politiką" tautiečiams ne taip nuobodu tavernose ir šiaip pažįstamus susitikus, kai visi žinomi anekdotai jau seniai išpasakoti, o Vietname sensacijų nėra.

Kaniavos koncertai yra mūsų ryšių su tėvyne reiškiny. Apie ryšius prikalbėta ir prirašyta gan daug. Bet klausimas paliko beveik ... nesvarstytas. Argi galima laikyti svarstymu, kada kiekvienas turi savo nuomonę ir užsikirtusiai laikosi, o neva diskutuoja tik dėl to, kad tikisi tokį pat užsikirtusį partnerį perkalbėti? Visgi pastarasis dešimtmetis parodė visuomenėje esant nemažą skaičių ir tokių žmonių, kurie praeityje savo klaidus santykius su bolševizmu suderina su dabarties realybe. Pamažu formuojasi pažiūros, kuriose ir praeitis nepamirštama ir dabarties reikalavimai suprantami. Ir dar — tai jokiū būdu nereiškia, kad mūsųose kas nors bolševikėtų.

Kaniavos koncertų proga VLIKas ir ALTas išleido po atsišaukimą, o Naujienų dienraštis buvo pravesta antikongresinė akcija. Koncertų proga kai kas "dirbo": šmeižė, rašė anonimus, buginė, grasino ir t. t. "Kovojo" už tėvynę taip, kaip išmanė. "Kova" buvo tokio lygio, kad jau aišku ją esant pralaimėtą. Bostone ir Chicagoje kon-

certainai pavyko, nors Chicagoje rengėjai netaktiškai Kaniavos koncertą sudubliavo su Anglijos lietuvių šiuopiniu. Daug kas čia pyko ne ant Kaniavos, bet ant nevykusį koncerto laiką parinkusių rengėjų.

Kaniavos koncerto proga VLIKo ir ALTo atsišaukimai yra negudrus išsišokimai, daugiau nieko. Pasirodė, kad tik labai nedaug kas čia veiksniams paklusnūs. Ir VLIKas ir ALTas patys parodė, kad lietuvių visuomenėje jau beturi labai riboto autoriteto. Ir vienam ir kitam veiksnys lemia nutarimus toki žmonės, kur iš viso neturėtų būti centrinių institucijų priešaky. Jų atsišaukimai tikslu nepasiekė, bet padidino mūsų vieni kitais nepasitikėjimą, susiskaldymą. Ir VLIKe ir ALTe renkasi 1944 metų vyrai. Atsišaukimais jie įrodė, kad jie nesugeba nei ko nors suprasti, nei politikos daryti.

Netįkiu, kad būtų galima įrodyti, būk lietuviams išeivijoje politinio veikimo centras nereikalingas. Centrinė institucija labai reikalinga, veikli, gerai organizuota ir t. t. Tik toks reikalas neįrodo, kad vadais būtinos senos, iškaršusios ir su realybe ryšius nutrūkusios būtybės.

O kiek mes skaitėme rezoliucijų bei nutarimų ryšių su tėvyne reikalu, tai vis buvo paremta įtarinėjimais bei noru sudrausti klystančius vaikus. Nepaklusnūs tie vaikai, jau patys auginą vaikus, su daktaratais, dirba vertingus darbus kitataučių įstaigose. Į Lietuvą nuvažiuoja ir tikrina VLIKO-ALTo teiginius. Ir senesni ir jaunesni tie nepaklusnieji gausiai skaito, studijuoja, pas daug ką galima atrasti nebologų lituanistinių bibliotekėlių. Taip gyvenimui klostantis, nėra vilčių VLIKO-ALTo atsišaukimais ir Naujienų rašiniiais bei visokiais anonimais pagerinti reikalus tų, kur sakosi esą patriotais, o Lietuvai ir jos žmonėms teturi neapykantą.

PATIKSLINIMAS: Dėl VLIKO ir ALTo pareiškimų lietuvių spaudoje apie okupuotos Lietuvos menininkus laisvajame pasaulyje.

Šiuo metu kai kur vyksta solisto Edvardo Kaniavos ir jo žmonos televizijos aktorės Barbaros Kaniavienės koncertai.

Aišku kalbama apie koncertuojančiuosius. VLIKO pareiškime sakoma, kad juos siunčia okupantas — suskaldyti lietuvių visuomenę laisvajame pasaulyje. Tas "siuntėjas" esu aš, Juozas Palubinskas.

Edvardas Kaniava yra mano sesers sūnus ir mano krikšto sūnus, taigi, ne tik mano tautietis, bet ir mano kraujo giminė. Turėjau pilną teisę sudaryti iškvietaimą į JAV. Jiems svečiuojantis pas mane atsirado "drąsuolių", kurie nepabijojo būti "deportuotais" ir mano giminaičiams suruošė keletą koncertų (nepaisydami nei ir Detroito seimo rezoliucijų).

Mūsų Baltimorės "veiksnių" pasekėjai įkinkė visą savo snobiškumą, sutrukdė koncertui, kurį Baltimorėj norėjo suruošti vietos ir Washingtono lietuviai. Buvo padarytas toks stiprus spaudimas Lietuvių Namų valdybai rengėjams neuomuoti salės, Namų valdyba atsisakė ją nuomoti. Gražino ir įmokėjimo čekių. Baltimorės ir Washingtono lietuvių dauguma vietinės "galybės" sprendimu labai pasipiktino! Lig šiol lietuvių salė buvo išnuomujama visokioms lietuvių organizacijoms, net ir svetimtaučiams.

VLIKas savo pareiškime mini "Meno Trupinius". Kas yra tie "Meno Trupiniai"? V. Noreika ir E. Kaniava yra du iškiliausi Vilniaus operos solistai. Apie tai galėtų pareikšti muzikologai, tik ne VLIKas. Tai kas gi dabar ką skaldo?

Apgailėstauju, kad nepajėgiau iškviesti "Didžiojo Maskvos Baletu" ar bent "Balalaikos" — gal nebūtų skaldymo...

Cituuju VLIKO pareiškimo pabaigą: Šia proga kviečiame laisvojo pasaulio lietuvius ieškoti asmeninių ryšių ir juos stiprinti su pavergtais lietuviams". Įdomu kaip?

JUOZAS PALUBINSKAS

Liūdna man kaip lietuviui...

INŽ. GEDIMINO KALBA PER LAISVES
ŽIBURIŲ RADIOJŲ PROGRAMĄ NEW YORKE

Dėkoju Romui Keziui, kad sutiko man leisti išreikšti savo mintis opiu klausimu, nors mano nuomonė jam nėra priimtina. Lietuvių tarpe tai reta, todėl sveikintina ši jo iniciatyva. Kalbu ne kaip organizacijos atstovas, bet kaip lietuvis, mylįs savo tėvynę ir didžiuojąs jos kultūriniais lobiais.

Buvau kadaise Virgilijaus Noreikos koncerte New Yorke. Už privilegiją jį išgirsti dar ir dabar esu dėkingas.

Niekad per virš 20 metų išeivijoje aš pats nebuvau taip sujudintas ir nemačiau tiek nuširdžių ašarų kitų dalyvių akyse. Išėjau iš salės įkvėptas nauju pasididžiavimu tėvyne ir jos sugebėjimu varge ir spūsdyje išauginti tokį sūnų-milžiną. Dar daugiau padidėjo mano troškimas pamatyti laisvę gimtajame krašte. Man gaila buvo tų, kurie dėl įvairių pretenzijų, ar veiksmų smerkimo paveikti, praleido šį ypatingą įvykį New Yorke -- ir jaučiu pareigą prabilti, kad ateity mūsų visuomenė vėl nebūtų taip dvasiniai nuskriausta.

Liūdna man kaip lietuviui, kad mes, tremtiniai, praradome ne tik savo namus ir artimuosius, bet ir savo lietuvišką vaišingumą, nuširdumą, ir nepasisavinome amerikietiškos demokratijos principų, laisva valia sau ant nugaros užsidedami diktatūros ir cenzūros jungą.

Nesuprantu mūsų veiksmų motyvavimo prieš pirmiausias talentus iš pavergtos Lietuvos. Argi mes tokie durneliai, kad pamirštume mums padarytas pavergėjo skriaudas! Net ir mūsų šeimoje žmonos mylimas tėvas padėjo savo galvą už Lietuvos laisvę.

Kas žino, kada spraga geležinėje uždangoje vėl užsidarys, ir neturėsime progos išgirsti tų puikių balsų bei paspausti rankos tų jaunų lietuvių, kurie po spūsdyje jungą sugebėjo praturtinti lietuviškos kultūros lobius.

Taip kaip mūsų medžiaginė parama reikalinga mūsų brolių kūniškam labui, taip mūsų, tremtinių, dvasia reikalinga tokio maisto, kurio tik tėvynės šventa žemė sugeba pagaminti.

Gaila, bet mes tremtyje nesugebėjome sukurti aukšto lygio lietuviškos kultūros. Netekimas savos žemės atsiėmė ir savo užmokesčių. Mums kultūrinė transfuzija dar labiau reikalinga, negu materialinės gėrybės Lietuvoje likusiems.

Mes daugiau reikalingi Lietuvos, negu Lietuvai mūsų. Kodėlgi, tad, mes nesemiam abiem rankom tų kultūrinių turtų mums iš Lietuvos atvežtų, ir nesinaudojam, kiek galim, labiau geležinės uždangos netikėta spraga savo ir savo vaikų naudai?

Nelogiškumas mūsų elgesy gal būtų tinkamai pailustruotas sekančiais kontrastais. 1958 metais Maskvoje Čaikovskio veikalų pianino tarptautiniame konkurse 23-jų metų amerikietis Van Cliburn laimėjo pirmą vietą. Jis tuoj pat pasidarė tautos herojum, New Yorkas jam suruošė tradicinį Brodvėjaus parodą, ir burmistras perpildytoje Carnegie salėje jam įteikė miesto raktus. 1957 metais 22-jų metų lietuvis Noreika (cituoju mūsų enciklopediją, 36 tomą) "UŽ LIETUVIŲ LIAUDIES DAINŲ ATLIKIMĄ" laimėjo aukso medalį sovietiniame VI pasauliniame jaunimo kongrese Maskvoje. Kaip mes jį sutikome, kada jis, pagaliau, galėjo mums padainuoti New Yorke? Man gėda prisiminti!..

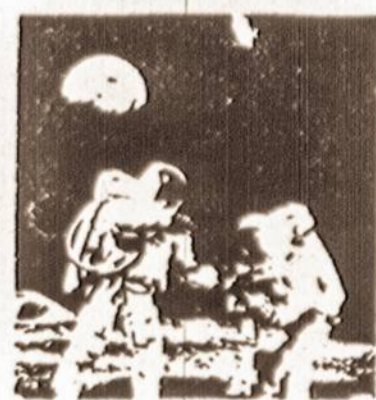
Kiekvienas New Yorko lietuvis, kuriame dar plaka lietuviška širdis ir sąžinė, dar vadovaujasi krikščioniškais principais, turi šią skriaudą atitaisyti. Priimkime kiekvieną Lietuvos kultūrininką bent taip, kaip mus priima pavergtoje Lietuvoje: atviromis rankomis ir širdimis. Tuo didžiai praturtinsime savo dvasinius lobius ir iš naujo uždegalime savy Lietuvos meilę.

TILTAS I MĖNULI, St. Povilaičio piešinys.

● 1933 m. Heidelbergo universiteto astronomui dr. Karl Reinmuth pasisekė pasaulio erdvėje, tarp Marso ir Jupiterio, atidengti dar nežinomą planetėlę, kuri kartu su kitomis, sukasi aplink saulę. Orbitą jai apskaičiavo latvių matematikas K. Stein. Jo pasiūlymu ji registruose pavadinta Latvija. Arčiausiai prie Baltijos jūros ji priartėja 171 milijono kilometrų atstumu, toliausiai nutolsta iki 620 mil. km. Aplink saulę apsisuka per 4 metus ir 109 dienas. Planeta Latvija diametras tarp 20 ir 25 km.

● Apollo 12 mėnulyje paliko įrankių ir laužo už 50 milijonų dolerių. Iki šiol visokiais bandymais į mėnulį jame palikta už pusantro bilijono dolerių įrankių, astronautams gyvybei palaikyti įrengimų. Fotoaparatai palikti trys, vienas \$50,000 vertės, kiti du po \$12,000. Atominė stotelė verta \$8,190,000, generatorius \$125,000 ir t. t. Amerikiečių spauda pataria mokėsi mokėtojams skaitlinių smulkmeniškai ir neduoti...

JOTGIS

NUOMONĖS

TAIP, BE REIKALO "VERKŠLENO"!

Š m. X. 13 d. Naujienose St. Juškėnas pasisakė dėl V. Tysliavienės "verkšlenimo", kad Naujienos jos leidžiamą Vienybę pavadino "komunistiniu laikraščiu".

Visų pirma komunizmas nėra koks velniškas apuokas, o sena ir praktikoje ne kartą bandyta ekonominių ir socialinių santykių santvarka. Pirmieji krikščionys tvarkėsi komunistais, kolūkiais. Ir šv. Petras subaudė krikščionį, kuris ne visą savo turtą perdavė komunistams, o didelę jo dalį pasilikė savo privačiam reikalui. Tai teigia ne koks Marksas ar Leninas, o šv. Raštas "Apaštaly Darbai". Visi vienuolynai savo ūkius tvarko komunistiškai, vienuolis savo asmeninio nejudamojo turto neturi.

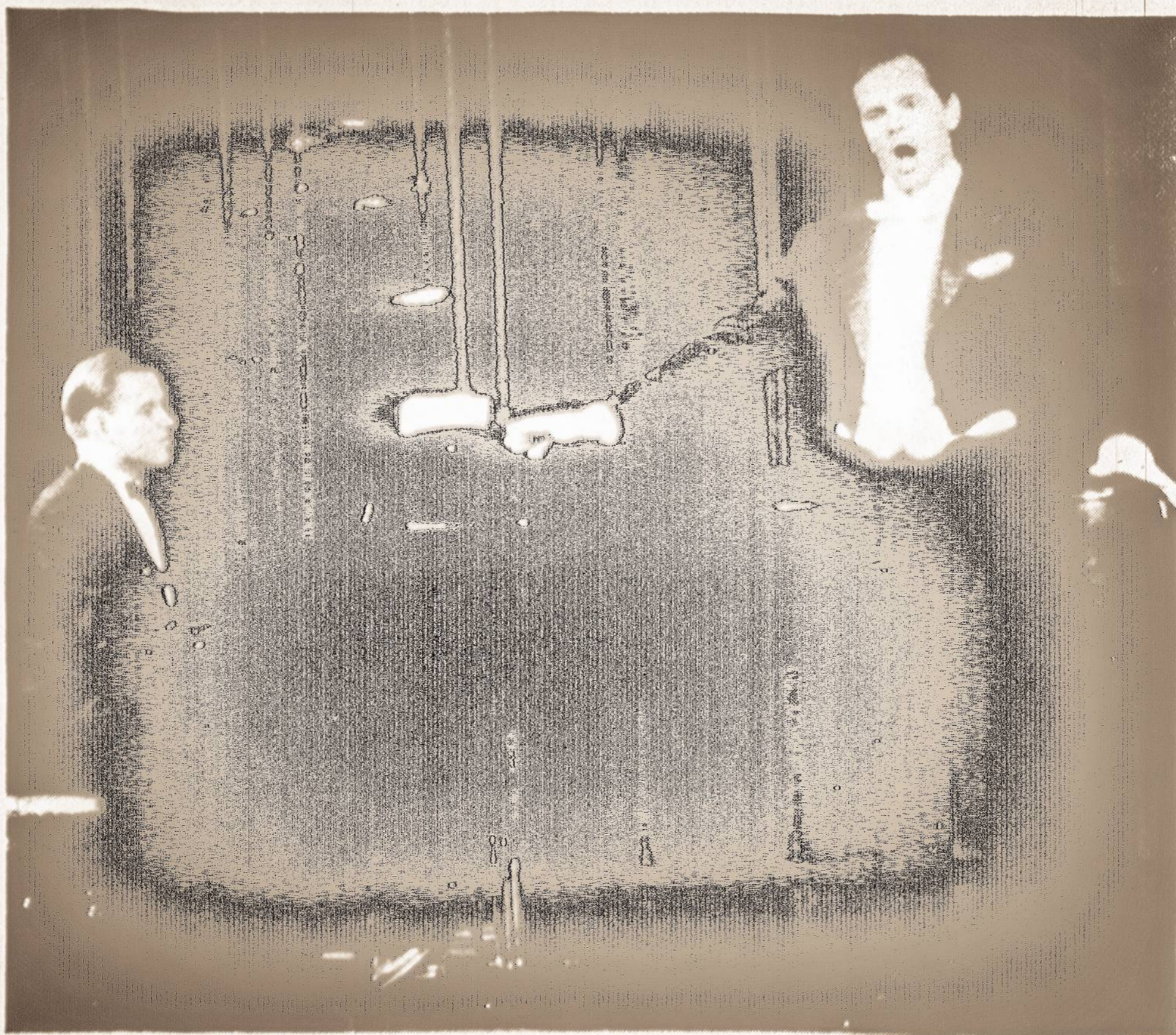
Istorijos perspektyvoje komunizmas nėra kokia pabaisa, o tauri žmonių lygybės ilgesio išraiška. Komunizmas nėra blogesnis už kapitalizmą. Dorai publicistikai turėtų rūpėti objektyvi tiesa, o ne užtempta ant kokio specialaus intereso, ogi objektyvi tiesa yra tokia, kad komunizmas nėra pragaras, o kapitalizmas - rojus; komunistai nėra velniai, o kapitalistas nėra angelas.

Atrodo, kad St. Juškėnas neišvengė pasitarnavimo hitleriniam okupantui; dirbdamas policinį darbą Reivyčio žinioje, todėl jis iš inercijos taip fanatiškai nekenčia "komunisto okupanto", o gan maloniai prisimena Berlyną, kurs priklauso Vakarams. St. Juškėnas prisimerkęs žiūri į praeitį ir nemato joje nei dvarų nei dvarelių (centrų). Jam prel. Krupavičius ir kiti pirmaisiais nepriklausomybės metais dvarus "išparceliavo ir išdalino bežemiams ir mažžemiams". O kam teko tų iš-

parceliuotų dvarų - 60 ha - centrai? Ar tų dvarelių centrų A. Smetona nepadidino iki 80 ha? Argi P. Plechavičius ir po Gruodžio 17 d. perversmo buvo bežemis ir neatgavęs savo "išparceliuoto" dvaro? Ar baronai Roppai neliko stambiais dvarininkais iki pat 1946 metų? Ar gen. P. Kubiliūnas, išėjęs iš kalėjimo, negyveno savo dvarelyje prie Klovainių? Ar poetas Melnijaitis ne visą laiką gyveno savo paveldėtame Lašmen-Pamūšio dvare? Ar Smetona per savo partiją neprivertė visus valstybės tarnautojus nupirkti jam "sodybą", dvarą ir įrengti jam liuksusinę rezidenciją, kurios jo sūnus ilgisi labiau negu Lietuvos nepriklausomybės?

Kodėl Naujienos težiūri vieną okupantų rusų komunistus ir kodėl į hitlerinį fašizmą žiūri kaip į išvaduotoją? Juk Maskva valdo, laiko Lietuvą savo įtakos sferoje, pagal susitarimą su savo Vakarų didžiais sąjungininkais. Maskva į Lietuvą turi tokią teisę, kaip Washingtonas į Puerto Rico.

O kolūkiai buvo nelaimė seniems žmonėms kol prie jų nebuvo priprasta, o jaunoji karta prie jų taip priprato, kaip amerikiniai darbininkai prie fabričių ir jų bosų. Ir lietuviai kaimiečiai gyvena ne blogiau, kaip nepriklausomoje Lietuvoje, dirba lengviau, o apsirengę geriau negu kapitalistinėje Lietuvoje. Vyžos ir naginės jau išėjo Lietuvos kaime iš mados. Mes patariame Naujienoms atviromis akimis žiūrėti į dabartinę Lietuvos gyvenimą; tuokart N. nematys ten jokių pabaisų ir jokių velniškų apuokų.

KANIAVA VĒL ČIA. - Vilniaus operos baritonas E. Kaniava šįmet jau antrą kartą dainuoja Chicagos lietuviams lapkričio 9 d. McAuley katalikų vidurinės mokyklos salėje. Akompanuoja M. Motekaitis. Koncertą surengė VIENYBĖS antrininkai akiratininkai.

(Nuotr. V. Zalatoriaus)

DAINUOJA EDUARDAS KANIAVA

JUOZAS KREIVĖNAS

Vilniaus operos solistas Eduardas Kaniava Amerikoje lankėsi peraitą sausio mėnesį su lietuvių ekskursija. Tada išgirdome jo dainas. Padarė gero įspūdžio. Grupė iniciatorių tada Kaniavą užsiprašė atvykti specialiai koncertams. Dabar susidarė proga, nes solistas atvyko į Baltimorę pasisvečiuoti pas gimines. Tad Kaniava jau dainavo Bostone ir juo susidomėjimas buvo aukščiau vidutinio. Lapkričio 9 Eduardą Kaniavą girdėjome Chicagoje.

Jis yra operinis baritonas. Dainavo arijų ir buvo meistras ne tik dainavime, bet ir laikymesi scenoje.

Iš lietuvių kompozitorių jis padainavo tik liaudies dainų, ir tai tik V. Klovos, kitus prisimindamas tik biso proga. Kaip operinis solistas, jis ir liaudies dainas dainavo kaip operų arijas. Iš vienos pusės tokia interpretacija yra labai įdomi, bet iš kitos pusės — lietuviškųjų dainų charakteris ne visur operinis.

Pirmoje koncerto dalyje girdėjome V. Klovos vokalinį ciklą "Šienapiūtės dainos". Pernai V. Noreika Chicagoje dainavo taip pat V. Klovos vokalinį ciklą iš piemenų dainų. Vadinas, V. Klova pamėgo liaudies dainų ciklus. Iš kiek primityvios ir šių dienų gyvenimui net ir svetimos folkloro medžiagos jis siekia padaryti kažką, kas būtų nauja ir patraukli. Visokių yra tų liaudies dainų, kita turi ketverto taktų melodiją ir vieną posmą teksto. Gražios būtų tos dainelės, tik labai ilgos. Koncerto numeriais jos netinka, nors šiaip įdomios. V. Klova ir daro tokių dainų ciklą. Šienapiūtės cikle suskaitome vienuolika dainų. Kai kurios jų turi vieną nesulligintą posmą, kitose jaučiamas tam tikras išplėtimas (a-b-a forma). Visumoje turi gautis koncentruotas, įvairus ir temomis turtingas derinys.

Man rodos, "Šienapiūtės ciklas" kompozitoriaus įdomiai parašytas ir E. Kaniavos nemažiau įdomiai interpretuojamas, bet po kiekvienos ciklo dainos daroma pertraukėlė, kurios metu solistas pasirengia naujam numeriui, o publika ploja. Tas plojimas trukdo gaudyti kūrinio visumoje ir patį kūrinį apiblandina. Suoperintas liaudies dainų pildymo būdas čia daug pataiso, bet neįstengia nulemti.

Antroje koncerto dalyje girdėjome tris lietuviškas dainas ir keturias operų arijas, o to bisai ant galo šį skaičių padidino. Buvo šio to klasiško, barokiško ir t.t. ligi G. Puccini. Gerai parinkta, nuosekli, skoninga.

Kaip solistas, E. Kaniava rodėsi beveik dešimtyje kraštų ir lietuvius reprezentavo neabejotinai gerai.

Prieš koncertą buvo skelbta, kad su žodiniu menu rodysis dar ir Barbora Abramavičiūtė-Kaniavienė. Atrodė, čia bus kažkoks nevisai vietoje priedas, šiuipinio elementas koncerte. Artistė savo išvaizda priminė smulkia vidurinių klasių gimnazistę. Bet ji Maironio "Jūratę ir Kastytį" bei ciklą J. Degutytės eilėraščių taip padeklamavo, kad jos meną klausytojams nebus lengva užmiršti ir po ilgesnio laiko. Oi, nepaprastai graži ta mūsų lietuviškoji kalba, ir labai gili dvasia turi galimybių subtiliai save išreikšti. Labai turtinga mūsų tėvynė, jei jos poetai taip kuria, o artistai taip tą kūrybą moka parodyti.

Solistui akompanavo Chicagiškis Manigirdas Motekaitis. Apie jį paskui priėmimo viešai pasakė šiltą įvertinimo žodį pats E. Kaniava. Mes matėme, kad tai nebuvo vien mandagumo pareiga, bet tikrai užtarnautas Manigirdo įvertinimas.

Koncerto salė buvo gera, apie 900 vietų,

Ž e m ė

Viską viską imu iš dangaus:
Baltą nuometą rūko sunkaus,
Sniego skarą ant savo peties,
Ledo skydą ant savo širdies.

Dieną naktį nešu, nešu
Savo kraują šaknims beržų.
Dieną naktį seku, seku
Savo pasaką daigui laukų.

Nusimesiu sniego skaras!
Nusiplėšiu skydo ledus!
Duok man lūtis išgerti skaidrias,
Duok man vėjus priglauti šiltus!

Saulę gaudau akių ežerais
Ir verkle rasomis vakarais,
Ir šilais mėlynsparniais šlamu.
Viską duodu -- ir viską imu.

Viską viską imu iš tavęs:
Pėdas kruvinas -- ir lengvas,
Tavo ilgesio pažvelgimą,
Tavo rankų prisilietimą.

Tavo prakaitu aš sūri.
Ir nuo tavo kraujo karšta.
O mane tu visą turi.
Ir brangiausia -- aš tau visada.

Atiduosiu tau savo lobį:
Aukšą, anglį, duoną ir drobę.
Tik mane tu labai mylėk,
Tik manim tu labai tikėk.

Tavo dainą ir kūną imu --
Ir žolėms, ir žvaigždėms dalnu.
Dieną naktį nešu, nešu
Tavo kraują šaknims beržų.

JANINA DEGUTYTĖ

1960. III. 31

ATVEŽĖ LIETUVĄ - Vilniaus televizijos aktorė B. Abramavičiūtė - Kaniavienė deklamuoja Maironio "Jūratę ir Kastytį" Chicagos scenoje lapkričio 9 d.

(Nuotr. V. Zalatoriaus)

iš kurių apie šimtine galėjo būti neužimta. Publika buvo, žinoma, lietuviai, bet didesnę jos dalį sudarė jaunesnioji karta. Koncerte jie laikėsi pavyzdingai rimtai, programą priėmė šiltai.

(Nuotr. V. Zalatoriaus)

NEPAKLAUSĖ VLIKO. - Kokie 800 tautiečių susirinko į Chicagos naujutėlaite McAuley mokyklos auditoriją pasiklausyti vilniečių Kaniavos dainavimo ir Kaniavienės deklamacijų. VLIKas specialiu atsišaukimu ragino koncertą boikotuoti.

Dailininkė Natalija Jasiukynaitė

Dail. Natalijos Jasiukynaitės paroda vyksį spalio pabaigoje The Pen and Brush Club, 16 E. 10th St., New Yorke susilaukė didelio įvertinimo ir amerikiečių spaudoje. Spalio 23-sios laidoje The Villager laikraštyje tilpo beveik ištisas Vienybės laikraščio didumo puslapis parodai apibūdinti.

Pažymima, kad klubas yra vien moterų dailininkių, gyvuojas jau per metų eilę nuosavame name, vienoje gražiausių New Yorke dailininkų bei menininkų dalyje Greenwich Village.

Jasiukynaitė į Jungtines Valstybes atvyko jaunutė, prieš 35 m. Studijavo Metropolitan Art School, New York universitete ir meno mokytojo Arthur Schroeder priežiūroje.

Šios organizacijos parodoje dalyvauja jau ketvirtą kartą. Jos vienos parodų New Yorke jau buvo 13.

Keletą kartų buvusi Lietuvoje, 1937 m. studijavo Italijoje: Firenza, Venecijoje ir Romoje, taip pat Čekoslovakijoje ir Austrijoje. Su ja vyko ir brolis, Lietuvoje pasižymėjęs dailininkas. Kitais metais pakviesta dalyvauti Lietuvoje ir ten suruošti parodą.

Jai New Yorkas patinka, su jo blogybėmis ir gerumais. Ji yra narė Internationale Gallery, prie Madison ir 83 gatvės, kur jos kūrybos darbai visada išstatyti. Ji yra National Arts Club ir Professional Arts League narė.

Laikraštiniams pareiškė, kad norėtų nuolat kurti, bet jos produktyvumas nėra toks pat geras, jei kuria dvi dienas paeiliui. No-

rėdama sukurti ką nors naujo, turi gauti įkvėpimo, kad jį galėtų įkūnyti drobėje.

Jos aliejus visada teisėjų įvertinamas. Jos kūryboje išsiskiria gamta, gėlės, namai, miestai, kaimai, vidus ir portretai.

Laikraštiniams patikę paveiksai MANO TĖVO PYPKĖ IR SMUKAS, VYTAUTO DIDŽIOJO GIMNAZIJA, VILNIAUS BAŽNYČIŲ BOKŠTAI. Gražiuose medžiuose paskendę Lietuvos miestų namai ir prie bažnyčių senoviškos medinės tvoros, senas ūkis, jos tėviškėje prie Šešupės, Kellionė namo iš turgaus, Nelės Skabeikienės portretas lietuviškame kostiume, Kokia Viltis, kurios paveiksle tamsūs debesys, apibūdina dabarties žmonijos gyvenimą ir Plepančiozios Rožės, kuriose iškeliamą graži žalia spalva atstovaujanti pavasario šviežumą ir gyvenimo atjaunėjimą. Paveiksle žemai mėlyno vandens spalvos vazoje rožės ir lapai. Lapuose yra švelniai geltonų ir ugningai raudonų spalvų. Tamsios žaliosios spalvos virš šviesiai žalių atvaizduoja didelių pergyvenimų patirtį.

New Yorke mėras John V. Lindsay pasveikino Klubą ir Jasiukynaitę šios parodos proga ir pažymėjo, kad jos kūriniai praturtina New Yorke gyvenimą ir kultūrą.

Natalijos Jasiukynaitės paroda lapkričio 16 d. atidaryta The National Art Club Gallery kur yra išstatytas jos paveikslas "Vilnius".

Dailininkė Natalija Jasiukynaitė

* Pianiste Julija Rajauskaitė Šušienė iš New Jersey balandžio 24 d. skambins Baltų draugijos koncerte Jordan salėje, Boston, Mass.

* Kompozitorius Jeronimas Kačinskas su savo vadovaujamu parapijos choru lapkričio 30 d. S. Boston, Mass. Lietuvių Piliečių salėje koncertuos 3:30 p.p. Dainuos Stasys Baras ir Benediktas Povilavičius. Šokiams gros RM Trio iš Worcesterio.

* Benedikto Povilavičiaus dainų ir arijų rečitalis įvyks gruodžio 14 d. 4 v. p. p. Lietuvių Piliečių Draugijos salėje S. Boston, Mass.

Gairės apie J. Tysliavą

Vienybės archyve užtikome 1923 m. žurnalo Gairės egzempliorius, leidžiamo Nepriklausomoje Lietuvoje. Vienaime to žurnalo numerių recenzuojama Juozo Tysliavos poezijos rinktinė "Žaltvykslės" ir tą įdomų rašinį iš praeities čia ištiesai perspausdiname.

Sako, jei pasilavinęs mene jaunuolis labai giriamas, jei jo daromos pažangos vaisiai keliama aikštėn, tai tas jam pačiam kenkia. Kiti vėl tvirtina, imdami konkretų pavyzdį, jog dailininko Rafaelio Santi talentas žuvęs dėl perdidelio pasisekimo, kuris šį žmogų lydėjo meno darbe.

Rasit todėl, pasisaugodamas, turėčiau susilaikyti kalbėdamas apie Tysliavos eiles nuo daugelio džiūgavimo epitetų ir pagyrimo žodžių. Vaižgantas recenzuodamas „Žaltvykslės“ lygino jaunojo poeto kūrinėlius prie „Birūtės“ saldinių (sic!). Tiesa, toks poezijos būdinimas charakterizuoja vien patį kritiką ir tai ne kaip literatūros, bet ... saldinių mėgėją; vis dėlto Vaižganto „valio“ recenzija apie Tysliavos eiles rodytė, jog „Žaltvykslės“ yra žymus, kad ir ne didelis žiupsnis tikrų poezijos krislių.

Tą patį pripažįsta ir A. Jakštas, nors prikiša vieną — kitą netobulumą, nenuoseklumą ar šiaip kokią jo surastą ydą jaunajam autoriui.

Skaitant Tysliavos eiles aiškiai ištebi tris privalumus, būdinančius poetą ne vien kaip savitą kūrėją, bet kartu kaip ryškų atstovą mūsų jaunos literatūros kartos.

„Tai išėjau, išklydau į pasaulį —

„Lūšnelė samanota dingo tolimai ...

Šis žodžiais tartum pats autorius duoda bendrąjį apibūdinimą visoms savo eilėms. Išklydimas į pasaulį, paliekant tolimoje lūšnelę samanotą — tai pažymys ne vien Tysliavos kūrybos, bet daugelio kitų mūsų jaunų poetų.

Kiekvienas išklydimas gimdo nerimą, jausmų ir ūpo pakrikimą. Tokio pakrikimo nebeišvengia veik kiekvienas besivystęs talentas, nes menininko brendimas visad panašus vidaus sirgimui, kurs nesibaigia tol, kol tveriasi kūriamas intelektas. Juozas Tysliava tebėra samonėjimo „kryžkelėje“. Tad ne nuostabu, kad jo lyrikoje pastebimas nerimas ir filosofingoji branda.

„Mano gyvybe,
„Mano branglausia,
„Saulė mylavo.

„Nerimui — gandas,
„Aušrai — vilionė
„Man — okeanas.

(„Septynios šalys“.)

Plačiu, beribiū okeanu banguoja gyvenimas — pasaulis. Vien širdies žiburėliai terodo poetui kelia.

„Širdies okeanas,
„Sielos okeanas —
„Supuosimės džiaugsmo valty ...

„Užžiebsiu, uždegsiu
„Širdies žiburėli
„Užžiebsiu.

(„Širdies žiburėlis“.)

Kiekvienas Tysliavos eilų posmas tai įstabūs širdies žiburėliai, kurie supasi, liūdi gyvenimo prieblandos ūke, lyg tos žaltvykslės.

„Žaltvykslės, dainuojamų pelkių žaltvykslės
„Tebūna jos mano pasaulio aušra ...
„Jos žino — gyvenimui dainiai atvyksta
„Tik tam, kad žmonija papuoštų daina.
(„Žaltvykslės“.)

Nyku pasaulyje. Mes paskendę jo užesyje ir nuolatinio nerimo sukuriuose nejučiaime jame tokios pat slopinančiai klaidios tykumos, kokia apslaučia balų žaltvykslės. Bet jei įstengtume nugirsti balų augmenų, samonų, visokių gyvių nerimą; jei mūsų klausia būtų mikrotelefoniniai jautri, rasit pajustume kiek turi panašumo gyvenimas — liūnas, su ratstu — bala, kame žydi žaltvykslės.

Nesveika žmogui baloje — ratste. Dar nesveikiau jo sielai ir pačiam asmenybei gyvenimo liūne. Štai kodėl vienur kitur sužvanga skardusis sielvarčio aidas, savasis, tysliavinis, nors panašus į Balio Srugos demoninį nerimą:

„Tolybėje gimęs, griauštinėje augęs,
„Be šurpo pamilęs gyvenimą gūdų,

„Išklydau pasaulin aušrų nesušlaugęs,
„Vien bangas ir bangas griausmų okeano
„Būtybėje mano ir blaškos ir tranko! ...
(„Kellonėje“.)

Visas 34 eilų rinkinėlis yra kupinas tyrojo poezijos ūpo. Jisai liudyte liudija Tysliavą esant gabiu poetu. Tik ima baimė, kad trys augščiau aprašytosios jo poezijos ypatybės: išklydimas pasaulin, vidaus pakrikimas ir skendimas gyvenimo liūne — neapnuodytų jo talento ir nepaverstų jį patį gyvenimiškos nirvanos regėtoju. Tysliava turi pats rasti sau kelią. Manau, jog būdamas jautrios minties, ir nepaprastai tampraus ūpo, jisai stengs tai padaryti.

T. V.

JEIGU PRIIMTŲ TĄ PAGALBĄ...

Lietuviškos šv. Antano gimnazijos Amerikoje likimas mums nebuvo netikėtas, nes apie jai gresiantį pavojų girdėta ir rašyta išsivieškoje spaudoje. Kalbėta ir apie įvairias priežastis. Nors mokykloje vyravo nacionalistinė-klerikalinė auklėjimo dvasia, tačiau gimnazija vis dėlto padėjo bent daliai vaikų Amerikos sąlygomis nepaprastai greit nutautėjančių, išmokti lietuviškai, kad naujojoje išsivieškoje kartoje bus jaunuolių, kurie meilės gimtajai kalbai ir kultūrai pagrindą lengviau ras kelius į tėvų kraštą. Šiandien apie pagalbą tai gimnazijai nebeateikt kalbėti, nes jos nėra. Drauge galima pasakyti, kad vienintelę dabar užsienyje lietuvišką gimnaziją, esančią Hutenfelde (VFR), taip pat tyko rimti pavojai, tačiau jos pedagogai, atrodo, blaiviau žiūrį į būtinus ryšius su Tarybų Lietuva. Pranciškonų gimnazijos vadovams, auklėtojams ir nekilo mintis, kad vaikų izoliavimas nuo tėvų krašto realybės gali mokslivius tik atstumti nuo lietuviškos, padaryti jų samonėje kraštą, vardan kurio jie mokomi, atstumiančiu, svetimumu. Tai prašė J. Kastis (Kastianas) pagrįstai užčiuopė kai kurias gimnazijos žlugimo priežastis.

Dabar jau tegalima padėti Amerikos lietuvių vaikams šeštadienines lituanistinio mokyklos. Mielai prist-

imtumė pareigą teikti pagalbą išsiviešoms mokykloms. Tačiau padėti galima tik tada, kai ta parama pageldaujama ir priimama. Tuo tarpu šiuo metu, kiek rodo praktika, apie tai dar sunku kalbėti. Lituanistinėms mokykloms vadovauja žmonės, kuriems visų labiausiai rūpi ne nacionaliniai, o siaurai ir egoistiškai klasiniai interesai. Šią vasarą įvyko šių mokyklų mokytojų studijų savaitė, kurios visa dvasia buvo antiliaudiška, nacionalistiškai-klerikaline. Kartais susidaro įspūdis, kad lituanistinių mokyklų vadovai geriau sutiks paaukoti lietuvišką vaikų ateitį, negu atvirai priimti Lietuvos pedagogų pagalbą.

Mes galėtume, pavyzdžiui, rūpintis išleisti vadovėlių, kuriais būtų atsižvelgiama į auklėjamąją lituanistinių išsiviešų mokyklų aplinką, tradicijas ir poreikius. Tačiau praktika rodo, kad išsiviešų tarpe yra žmonių, kuriems viskas, kas pagaminta Lietuvoje, sukelia aklą neapykantą. Praėjusiais metais lituanistinių mokyklų antram skyriui buvo išleista G. Cesienės paruošta ir JAV Lietuvos Bendruomenės švietimo tarybos patvirtinta skaitymų knyga „Rūtelė“. Dvi stambiausios Čikagoje lituanistinės mokyklos — K. Dodelaičio ir Market Parko — atsisakė išleisti šią knygą todėl, kad joje buvo įdėtas... K. Kubilinsko eilėraštis...

Vilniaus Tiesoje rašo:

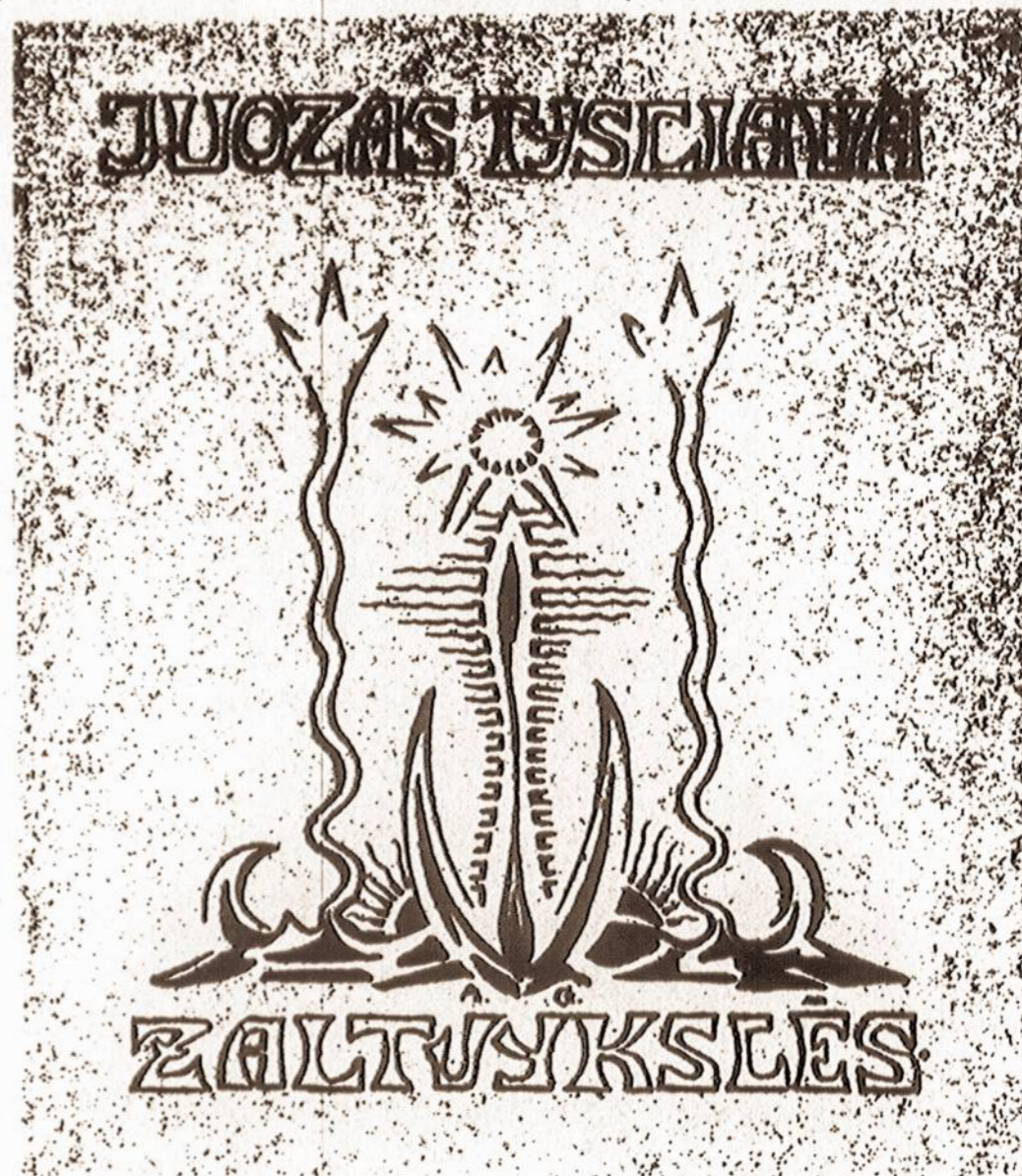
VYTAUTAS KAZAKEVIČIUS

Kultūrinių ryšių su užsienio lietuviams komiteto užsakytu pagamintą filmą apie Maironį — „Poezas“, drauge su filmais „Nemuno žiotyse“ ir „Neringa“ ta privačia iniciatyva buvo parodytas Čikagos priemiesčio Cicero lituanistinės mokyklos vaikams.

Šito užteko, kad „Naujienos“ parašytų, jog tas „įvykis yra didelis žingsnis į ateinančios kartos pasirinkimą kito kelio — ne tokio, kokiu mes (t. y., nacionalistai — V. K.) žygiuojame“. Ir čia pat apeliuojama į tėvus, kad šie neleistų žūrėti vaikams filmų, kurie pagaminti Lietuvoje ir kuriuose vaizduojama krašto gamta.

Suprąsdami J. Kasčio (Kasčiūno) patriotišką prašymą padėti tautiečiams, turime jam ir kitiems tėvams išsivieškoje pasakyti: pagalba, kurios pageldaujate ir prašote, yra reikalinga, mielai suteiktina, bet ji nepasieks tikslo, kol patys tėvai ir pedagogai nesuprąs jos reikalo.

Mums žinoma, kad išsivieškoje yra žmonių, kurie pradeda suprasti, jog ju vaikų izoliavimas nuo Lietuvos ir jos kultūros yra žalingas vaikų atečiai, jog negalima ugdyti vaikų lietuviškos, šmeilžiant gimtajį kraštą. Tai rodo J. Kasčio laiškas, laiška tų tėvų, kurie laukia filmų apie Lietuvą, tų tautiečių, kurie prašo iš mūsų literatūros vaikams, vadovėlių ir kt.

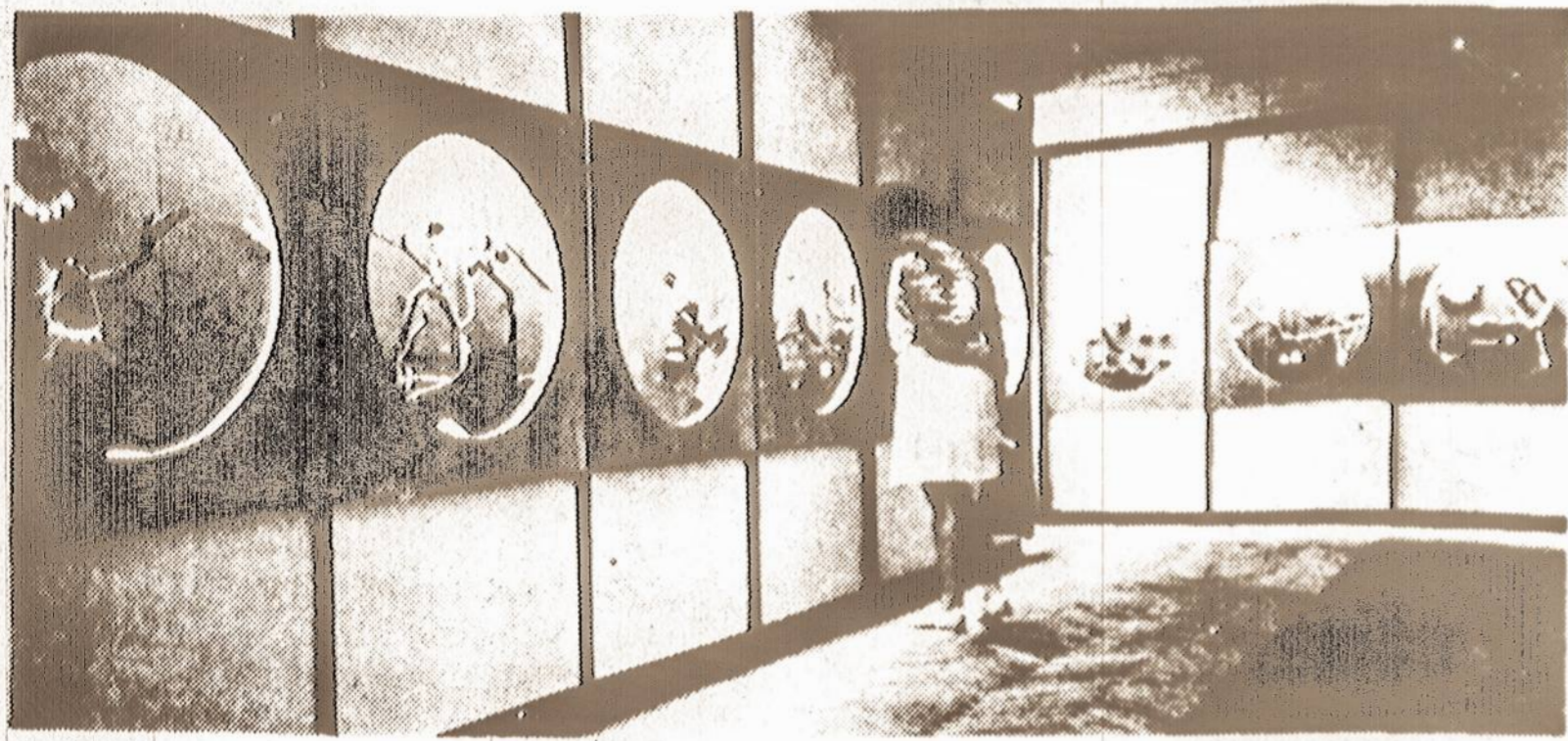

Atsižvelgdami į tai, mes stengsimės ne tik užsakyti vadovėlių, bet ir pasirūpinti pasišviesinti Amerikos lietuviams metodinių ir pažintinių filmų, metodinių priemonių, skaidrių, vaikų knygų. Jeigu jų nepilims vakardieną gyvenantys pedagogai ir jų vadovai, tai gal bent pasinaudodami namų švietimui tėvai, kuriems tikrai rūpi vaikams Amerikoje išauginti lietuviams. Liūdnas vienintelės JAV lietuvių gimnazijos likimas, vis tik turėtų daug kam atverti akis.

Dail. Adomo Galdiko paruoštas viršelis šiai J. Tysliavos poezijos rinktinėi. Išleido "Ryto" leidykla Klaipėdoje 1922 m.

VIENYBĖJE dar galima gauti Juozo Tysliavos rinktinę "Nemuno rąkose", kuri buvo išleista Lietuvoje Vagos leidyklos 8,000 tiražu 1967 m. Kaina \$2.50.

AR MOKAME ĮVERTINTI GINTARĄ?

Prieš šešerius metus Palangoje, buvusiuose Tiškevičiaus rūmuose, atidarytas vienintelis pasaulyje specializuotas gintaro muziejus, Vilniaus dailės muziejaus filialas. Šiomet atnaujinta ekspozicija žymiai geriau istoriškai atspindi gintaro kilmę, gavybą ir jo panaudojimą. Lietuviai yra gintaro krašto gyventojai. Ar mes pakankamai vertiname šias nuostabaus grožio Baltijos dovanas?

Gintaro muziejų Palangoj jau aplankė beveik milijonas žmonių, jų tarpe — daug garbingų svečių. Aleksejus Kosyginas atsiliepimų knygoje pažymėjo, kad muziejų reikia net išplėsti.

Sukaupta nemaža vertingų eksponatų. Tai unikumai—inkluzai (gintaro gabalai su žiedais, peteliškėmis, voragyviais). Inkluzai telkia ne tik estetinį pasigėrėjimą, bet turi ir didelę mokslinę vertę. Galima pažinti Lietuvos gamtą prieš penkiasdešimt — šešiasdešimt milijonų metų, kai kristalizavosi gintaras.

Ekspozicijoje yra gintaro dirbinių, kurių amžius siekia šešis tūkstantmečius. Mat, jau prieš šešis tūkstančius metų Nerijos gyventojai puošėsi gintaru. Tai liudija garsusis neolito laikotarpio Juodkrantės lobis, deja, prapuolęs per Antrąjį pasaulinį karą, kaip ir hitlerininkų pagrobtas buvęs Gintaro kambarys. Nepaprastai vertingi yra Šventojoje surasti meniniai gintaro dirbiniai. Paaiškėjo, kad neolito laikotarpiu Šventojoje jau buvusios gintaro apdirbėjų stovyklos.

Gintaras yra seniausias gyvūnijos bei augmenijos saugotojas. Tačiau ne vien tuo jis mus domina. Seniausi išlikę lietuviško plastinio meno pavyzdžiai irgi yra gintariniai. Gintaras yra seniausias mūsų protėvių ekonominio gyvenimo liudininkas. Lietuvių protėviai, prekiaudami gintaru, užmezgė ekonominius ryšius su Graikija, Roma ir net Egiptu. Faraono Tutenhamono vainiką puošia Baltijos gintaras.

Gintaras suteikia daug medžiagos mūsų senovės tyrinėtojams: istorikams, menotyrininkams, liaudies ūkio istorikams. Gintare slypinti ir Lietuvos žmonių praeitis atskleidžiama labai menkai. Profesoriai P. Šivickis, M. Kaveckis, J. Dalinkevičius ekonomistai J. Dagys, J. Bubnys, geologas A. Katinas — bemaž ir visi autoriai, parašę apie gintarą reikšmingesnių darbų. Jų tarpe nėra nei vieno istoriko, nei vieno menotyrininko. Apie gintarą daugiau darbų išleido vokiečiai, negu mes.

Gintaras yra labiau vertinamas kitur, negu Pabaltijyje, nors čia slypi didžioji dalis viso pasaulio gintaro atsargų. Pavyzdžiui, prieš Pirmąjį pasaulinį karą Kuršių mariose, ties Juodkrante, buvo kasamas gintaras. O dabar šis verslas pamirštas.

Lietuvos Vietinės pramonės ministerija numato ištirti Kuršių marių gintaro atsargas ir pradėti bandomąją gavybą. Priekulės, Klaipėdos, Šilalės, Kunigiškių apylinkės ir kitos Lietuvos vietos, kurių gelmės slepia gintarą, bus perspektyvios pramoninei gavybai.

tęsiama 12 pusl.

EVERYTHING IS GOING UP!

... cost of living
... home
... taxes
... tuition

Everything is sky-rocketing!

So are your earnings at Liberty Federal Savings

5% You can now enjoy higher earnings on a
90-DAY NOTICE
Passbook Savings Account

START EARNING DIVIDENDS IMMEDIATELY

5 1/4%
PER YEAR

on a minimum \$5,000 Savings Certificate. Additions can be made in multiples of \$1,000. Dividends payable quarterly, can be credited to a Savings Account or mailed to you.

5.35%
PER YEAR

on a minimum \$5,000. Saving Certificate when dividends are left to be compounded quarterly.

4 1/2%
PER YEAR

On Regular Savings. Dividends payable twice a year, calculated on a daily basis, from day of deposit to day of withdrawal.

In Appreciation, you may choose any one of a dozen, useful, valuable Gifts.

Enrich Your Life by Saving at

Liberty Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION

Main Office
202 N. BROAD ST.
LO 7-1480

Branch Office
STENTON AVE. & DUVAL
LI 8-3900

Branch Office
1625 WADSWORTH AVE.
CH 8-5300

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

PAS CHICAGOS ŠACHMATININKUS

Povilas Tautvaišas ir Vladas Karpuška spalio 24-25 dalyvavo "Mid-American šachmatų turnyre Hazel Crest, Ill. Tautvaišas čia atsistojo pirmuoju, surinkęs 4.5 taško iš 5 galimų. Vl. Karpuška, nugarbėjęs 3.5 taško gavo "Senior Citizen" atžymėjimo ženklą.

Būrys chicagiečių žaidė Chicagoje įvykusiose didelio masto žaidynėse. Stipresniųjų grupėje rungsi du lietuviai: Tautvaišas (surinko 4 taškus) ir K. Ramas (2.5 taško). Laimėjo čekoslovakas Kovalekas su 5.5 taško.

Chicagoje yra suorganizuotas lietuvių šachmatų klubas, kuris renkasi kiekvieną penktadienio vakarą Jaunimo Centre. Pirmininku išrinktas Vladas Karpuška.

SPORTO KRONIKA

● Pranciškonų kunigas Paulius Baltakis, ilgą laiką vadovavęs Toronto Aušros sportininkams, perkeltas į New Yorką.

Aušros klubas 1970 m. minės savo gyvavimo 15 metų sukaktį. Neseniai atgaivinta Aušros šachmatų sekcija, kuriai vadovauja P. Ramanauskas.

● Chicagos Lituanicos futbolininkai rungtynėse dėl JAV mėgėjų taurės, lapkričio 9 d. įveikė vokiečių Fortūną 3:2.

● New Yorko lietuviams futbolininkams nelabai vyksta vietinėse pirmenybių rungtynėse. Pirmoji komanda vėliausiu metu patyrė du pralaimėjimus iš eilės: prieš College Point SC 1:2 ir prieš Poughkeepsie 2:4.

● Ignas Žalys laimėjo I vietą Quebeco provincijos pirmenybėse. Jis surinko 5.5 taško iš 6 galimų.

● Bostono lietuvių dvi šachmatų komandos dalyvauja MET lygos pirmenybėse. Pirmoji komanda neseniai lygiomis — 2.5 — 2.5 sukovojo su praėjusių metų čempionų — Harvardo universitetu.

SPORTAS LIETUVOJE

● Vilniaus Kibirkšties krepšinio komanda laimėjo 4 respublikų sostinių krepšinio turnyrą. Lemiamose rungtynėse lietuviškosios įveikė Tarybų Sąjungos ir Europos čempionės — Rygos krepšinininkės 69:57. Antroje vietoje liko rygtietės, trečioje — minskietės, o ketvirtoje —

● Lietuvoje viešėję Varšuvos Legijos krepšinininkai, tris kartus rungtyniavo su Kaucho Žalgiriu. Kauniečiai visus 3 kartus įveikė savo varžovus, kurie 7 kartus yra buvę Lenkijos čempionais. Dvejoje rungtynėse lietuviai sumetė šimtinės — 102 ir 101, o paskutiniame susitikime varžovus nugalėjo 83:75. Kauniečių tarpe nežaidė garsusis M. Paulauskas, o ir svečių komandoje nesimatė kelių Lenkijos rinktinės žaidėjų.

● Petras Karla, garsiosios Žalgirio aštuonvietės narys, dalyvavęs akademinio irklavimo pasaulio pirmenybėse Luzernoje, Tokijo olimpiadoje ir kitur, staiga mirė spalio 14. Jis paskutiniu metu buvo pasitraukęs iš aktyvaus sportinio gyvenimo ir stipriai ruošėsi moksliniam darbui, rengdamas daktaro disertaciją iš fizikos-matematikos srities.

Albinos ir Vytauto Tomkų motelis, kurį jie neseniai įsigijo Floridoje, 700 Ocean Drive, Juno, North Palm Beach. Tomkai, ilgamečiai Vienybės skaitytojai, anksčiau gyveno Elizabeth, N. J. Lietuviai vykdam į Floridą žiemos atostogoms, kviečiami ir juos aplankyti.

TRUMPAI

* Dr. Julijū Bielskų, Lietuvos gen. konsulą Los Angeles, Cal. ir poniją, minintiems vedybinio gyvenimo 50 m. sukaktį, Popiežius Paulius VI atsiuntė palaiminimą.

● J. Baltrušaitis, kaip Lietuvos atstovas Paryžiuje, pasveikino Latvijos Charge d'Affaires K. Berendi, Latvijos nepriklausomybės šventės proga. Dalyvavo ir minėjime.

● Apie 100 senelių jau gyvena Vyskupo Matulaičio poilsio namuose Putnam, Conn. Dabar Putname seselės įsigijo žemės Vermont valstybėje, kur bus steigiamas pastovi stovykla jaunimui.

● Muz. Zenonas Jonušas iš Kartagenos, Kolumbijoje, kur vadovauja karo laivyno orkestrui ir mokytoja, buvo atvykęs į New Yorką, Chicago, Omaha, Nebr.; aplankęs brolių grįžo į Kolumbiją.

ADVOKATAS
C. A. VOKET
(VOKIETAITIS)
41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

STEBĖTOJO PASTABOS

● Lietuviškos širdies nebetekusiam VLIKui vėl širdį suskaudo dėl išeivio lietuvių santykių gausėjimo su lietuviais Lietuvoje. Ši syki — dėl vis gausėjančio Lietuvos artistų koncertavimo Amerikoje. Seni Amerikos lietuviai čia prisimena, kad ir iš nepriklausomos Lietuvos pas mus važiuodavo būreliai artistų-dainininkų. Bet atvažiuodavo dar daugiau aukų rinkėjų.

● Dabartinis menininkų gausėjimas VLIKui atrodo pakastu raudonu šuniuku. Ateina į mintį anglų kalba rašiusio žymaus dramaturgo Bernardo Shaw pareiškimas: "Štai, aš praktiškai esu išsprendęs jau visus mūsų amžiaus klausimus, o jie vis, po senovei, keliama, tarytum manęs visai nebūtų nė buvę!"

● Paryžiuje sulenkėjusio lietuvių Giedroico leidžiamam žurnalui Kultura telpa Zagiellos straipsnis apie dabartinę Lietuvą, panaudojant mūsų išeivijos ir Lietuvos spaudą.

Vilniuje, sako, iš šimto gyventojų lenkų dabar tik 20, o vokiečiai naciai 1942 m. jų priskaitė 72. Daugiausia, sako, esą lietuvių, po to, rusų. Pradinių mokyklų su lietuvių dėstomąja kalba apie 4,000. Čia ir 200 lenkų dėstoma kalba, kurioje mokosi apie 22,000 mokinių. Lietuvių kalba iš šimto studentų mokosi 83.

Zagiellos nuomone, jokiaje kitoje Tarybinėje respublikoje nėra tokio didelio nuošimčio vaikų einančių pradinį mokslą tėvų kalba.

SERV-WELL ROOFING CO.

DENGIA STOGUS IR METALU APGAUBIA KAMPUS IR KRAŠTUS

STOGĖ ĮRENGIA LANGUS
ATLIEKA SKARDOS, DERVOS, SLEITO, TILE, SHINGLE ROOFING. GAMINA ASBESTO ASFALTO SIENAS

VI 6-9519 ir VI 8-3800

77-20 101st AVE., OZONE PARK
Frank Brukas kalba lietuviškai

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona. Pyragai vedybiniams ir kitokiems pokyliams.

36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.

Telefonas: STAgg 2-5938

STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION (Act of October 23, 1962; Section 4339, Title 39, United States Code)

1. Date of filing: October, 1, 1969.
  2. Title of publication: Vienybė.
  3. Frequency of issue: Bi-weekly.
  4. Location of known office of publication: 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207.
  5. Location of the headquarters or general offices of the publishers (Not printers): 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207.
  6. Names and addresses of publisher, editor, and managing editor: Publisher: Valerie Tyšliava, Ann Waivada, Jonas Valaitis, 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207; Editor: Jonas Valaitis, 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207; Managing Editor: Valerie Tyšliava, 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207.
  7. Owner (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual must be given.) Valerie Tyšliava, 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207, Joseph Tyšliava.
  8. Known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages or other securities (If there are none, so state) None.
  9. Paragraphs 7 and 8 include, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, also the statements in the two paragraphs show the affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner. Names and addresses of individuals who are stockholders of a corporation which itself is a stockholder or holder of bonds, mortgages or other securities of the publishing corporation have been included in paragraphs 7 and 8 when the interests of such individuals are equivalent to 1 percent or more of the total amount of the stock or securities of the publishing corporation.
  10. Extent and nature of circulation.
    - A. Total No. copies printed (Net Press Run), Average No. copies each issue during preceding 12 months -- 2,700; Actual number of copies of single issue published nearest to filing date -- 2,700.
    - B. Paid Circulation (1) Sales through dealers and carriers, street vendors and counter sales; Average No. copies each issue during preceding 12 months -- 700; Actual number of copies of single issue published nearest to filing date -- 700. (2) Mail subscriptions -- 1,730.
    - C. Total Paid Circulation; Average No. copies each issue during preceding 12 months -- 2,430; Actual number of copies of single issue published nearest to filing date -- 2,430.
    - D. Free distribution (including samples) by mail, carrier or other means; Average No. copies each issue during preceding 12 months -- 100; Actual number of copies of single issue published nearest to filing date -- 100.
    - E. Total distribution (Sum of C and D); Average No. copies each issue during preceding 12 months -- 2,530; Actual number of copies of single issue published nearest to filing date -- 2,530.
    - F. Office use, left-over, unaccounted, spoiled after printing; Average No. copies each issue during preceding 12 months -- 170; Actual number of copies of single issue published nearest to filing date -- 170.
    - G. Total (Sum of E & F -- should equal net press run shown in A); Average No. copies each issue during preceding 12 months -- 2,700; Actual number of copies of single issue published nearest to filing date -- 2,700.
- I certify, that the statements made by me above are correct and complete.
- VALERIE TYŠLIAVA, Managing Editor

TRAGIŠKAI MIRĖ
A. MROZINSKAS

Pianistas Aleksas Mrozinskas lapkr. 21 išėjęs iš Aušros Vartų bažnyčios, kurioj vargonininkavo New Yorke prie Canal St. sunkvežimio suvažinėtas - vietoje mirė. Jį rado negyvą dežuruojantis policininkas. Palaidotas Cypress Hills kapinėse.

Mrozinskas gimęs 1914 m. rugp. 7 Šiauliuose. Muzikos mokėsi Šiaulių muzikos mokykloje, Kauno konservatorijoje, kurią baigė 1940 m. ir Munchene. New Yorke turėjo piano studiją, vadovavo chorams, oktėtams, kvartetams. Prieš nora metų mirė jo žmona. Liko du sūnūs.

MAGDALENA
ČESNAVIČIENĖ

Lapkričio 8 d. Lakeside Ligoninėje, L. I., mirė Magdalena Česnavičienė - Bagdanavičiūtė, Margaritos Česnavičiūtės-Petrikienės motina, išgyvenusi apie 90 metų. Velionė gimė Juodvariškės kaime, Antanavo valsč. (netoli Pilviškių), Marijampolės apskr. Tėvas buvo Andrius Bagdanavičius, motina Elzbieta Kudirkaitė, kilusi iš Paežerių kaimo, visuomenininko d-ro Vinco Kudirkos tėvo Motiejaus sesuo. Taigi, d-ras V. Kudirka buvo velionės pusbrolis.

Buvo pašarvota Andrea Brothers laidojimo įstaigoje, Copiage, L. I. Palaidota lapkričio 12 d. šv. Karolio kapinėse, Farmingdale, L. I.

Paliko 3 dukteris, vieną sūnų, 8 anūkus, 5 proanūkius ir daug giminių. Šių metų spalio 12 d. ji palaidojo savo sūnų Raymondą

* Jonas Elzonas, gyvenęs Detroit, Mich., mirė sulaukęs 103 m. amžiaus. Liko duktė Izabelė Savich Livonia, Mich.

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY - MUTUAL FUNDS - INSURANCE
Perkant ar parduodant namus; išnuomojant butus, apdraudus,

federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirmumui piniginių perlaidu (Money Orders) ir įvairiausiais kitais reikalais, - kreipkitės į

Joseph Andrusis - Tel. VI 7-4477
87-09 Jamaica Avenue
Woodhaven, N. Y. 11421

BILĖTAI PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO PRIEMONĖMIS I VISAS PASAULIO VIETAS.

Atdara kasdien nuo 9 v.r. iki 9 v.v.

HORN DENTAL
LABORATORIES

APTARNAUJA NEW YORKA,
77-20 101st Avenue
Ozone Park, N. Y. 11417

Tel. VI 5-7730

Kalba lietuviškai

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.
Telefonas: DEwey 4-5136

Charles J. Roman Funeral Home

1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.
Koplyčia laidotuvoms Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON
660 Grand Street Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER
JOSEPH J. GARSZVA, Jr.
231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11211
Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

WHITE HORSE
Tavern

BARAS IR RESTORANAS
Duodami palaidotuviniai plotūs.

86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.
Tel. Virginia 6-9519

PRANAS BRUČAS
Savininkas

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudus ir visais reikalais kreipkitės į

REAL ESTATE & INSURANCE
John Orman Agency

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių pareiškimai.
110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas
Virginia 6-1800

VIENYBĖ

● VALERIJA KAZLAUSKIENĖ, Nellie Albrecht, Walter Slaves, buvo išvykę į Naująją Angliją. Lankėsi pas Kazlauskienės dėdę T. K. Thomas-Tamošiūną Hartford, Conn. Aplankė tetą Antaniną Ambrozių Athol, Mass., kuri šiuo metu serga ligoninėje, lankė pusbrolius Ambroze, taip pat Athol, Mass. Lankėsi taip pat pas jaunystės draugus Pauliną ir Stanley Misevičius Gardner, Mass. Grįždami lankėsi pas Šleivio brolių Juozą Juožą Branford, Conn.

● DAIL. ALBINO ELSKAUS kūrinių paroda bus gruodžio 6-7 Knights of Columbus salėje, Woodhaven, N. Y.

● JUOZAS PETRĖNAS, Tėvynės redaktorius automobilio buvo permuštas ir paguldytas Pelham ligoninėje, Bronx. Po poros dienų grįžo į namus, o dabar jau pasveikęs ir pradėjo eiti redaktoriaus pareigas.

● KUN. GEISČIŪNAS, BALF reikalų vedėjas lapkr. 18-19 dalyvavo Washingtono Amerikos šalpos organizacijų pirmojo dešimtmečio veiklai paminėti.

● VYTAUTAS ALSEIKA, lapkr. 18 persikėlė į New Yorką iš Chicagos, kur redagavo Draugo pirmąjį puslapį nuo 1967 m. rugsėjo 4.

● PIANISTĖS ALDONOS KEPALAITĖS iš New Yorko koncerte Detroite, Alfonsas Nakas suskaitė, 58 suaugusius ir 7 vaikučius. Nakas jaudinasi, kad Detroite tik tiek tesą susipratusių koncertų mėgėjų... Jis klausia kiek Detroite esą pretenduojančių kultūringus lietuvius. Vienas visuomenininkas tai pastebėjęs, jam pataręs atėityje suskaityti visus dalyvius ir paskelbti jų pavardes.

AR MOKAME ĮVERTINTI GINTARĄ?

Atkelta iš 9 psl.

Vien Karaliaučiaus dabar Kaliningrado srityje, Jantarnoje (Palmininkuose), kasmet iškasama 400 tonų gintaro — tai sudaro 65 procentus pasaulinės gintaro gavybos. Jantarnoje gintaro gavybą planuojama padidinti iki 1000 tonų per metus.

Didelė dalis gintaro kombinate ruošinama techniniams reikalams: gaminamas gintaro lakas, aliejus, izoliatoriai ir t. t. Netgi meniniams dirbinams skirtas gintaras masiškai smulkinamas į miltus ir vėliau presuojamas. Presuojant jis dažomas, siekiant atkurti natūralią gintaro spalvą. Nors presavimo technologija išbulinta, vis dėlto gintaras praranda unikalų grožį.

Kai kuriose pasaulio šalyse beveik aukso kainai prilygstantis natūralus gintaras lietuvių nuvertinamas. Piktinaudžiaujama ir jo panaudojimu techniškiems poreikiams. Čia gintarą gali pakeisti sintetinės medžiagos. Skaudu, kad nevykusiai gintaras panaudojamas suvenyrams, papuošalams.

Paskutiniiais metais Lietuvos dailininkai išradingiau panaudoja gintarą, stengdamiesi nesudaryti jo natūralios formos, atskleisti unikalias gintaro savybes. Vis dėlto pasiekimai šioje srityje ne per didžiausi. Tai buvo pabrėžta ir neseniai įvykusiam dailininkų suvažiavime.

Reikėtų pajūryje, pavyzdžiui, Klaipėdoje, įkurti Gintaro institutą, kuris visais aspektais (gaminiu, istoriniu, ekonominiu, meniniu) kompleksiskai tyrinėtų gintarą, visapusiškai studijuotų jo panaudojimo perspektyvas.

Sena svajonė. Atnaujintas gintaro muziejus Palangoje ir bus bazė, kurioje atėityje susikurs plataus profilio Gintaro institutas. Toks ir buvo sumanymas, kuriant muziejų.

DR. J. K. VALIŪNAS, VLIKO pirmininkas spalio 18-21 lankėsi Ispanijoje. Barcelonoje ir Madride kalbėjosi su pradėjusiais nuo spalio 1 perdavinėti Lietuvos VLIKO radijo programas. Lankėsi Informacijos ir turizmo ministerijose, dalyvavo su latvių ir estų programų išlaikytojais. Vėliau visus pasikvietė į prašmatniausią Madrido Ritz viešbutį vaišėms. Programas išlaiko VLIKas.

● SLA SEIMAS sekančiais metais įvyks New Yorke. Jam ruošti jau veikia komitetas. Pirm. adv. S. Bredes, Jr., L. Sperauskienė vicep., Tėvynės red. J. Petrėnas sekr., A. Jurgėla — išdininkas. Spaudos ir informacijos komisijai vadovauja Helen Kulber, kuri įgaliota kooptuoti ir daugiau narių. Seimo banketu rūpinis išrinkta Lilija Šateikienė-Stilsonaitė, o svečiams priimti komisijos pirmininku Albinas S. Trečiokas. SLA sekr. dr. A. Budreckis, ir Tėvynės redaktorius J. Petrėnas rūpinsis, kad seimo metu būtų suruošta ir meno paroda. Seimo knygele rūpinasi Domas Penikas.

● ROMAS PENIKAS spalio 4 susituokė su Vida Lušyte. Medaus mėnesiui išvyko į Europą.

Ursulė Daunorienė iš Edgewater, N. J. žiemos atostogoms ilgesniam laikui ruošiasi išvykti į Pietines valstijas saulėje ir šiltuose vandenyse pasikaitinti.

Rudžiai ir Paleckiai

Atkelta iš 1 psl.

Rudžiai atsakė, kad į Lietuvą negali vykti: 1. kaip amerikiečiai — dėl to, kad Paleckis nepalankiai apie Ameriką kalbąs ir rašo; 2. kaip lietuviai taip pat negali vykti nes "jūs pagrobėte mūsų tėvų kraštą!"

Rudžiams parodžius nepasitenkinimo dėl aukštų Tarybų S-gos muitų siuntiniams iš Amerikos į Lietuvą, Paleckis sutikęs, kad ir jam tie aukšti muitai nepatinka.

Paleckienė paklaususi, kaip patinka iš Lietuvos į Ameriką vis dažniau nuvyksta lietuviai, jų talentai, kultūringumas, elgimasis ir t. t. Rudienė tada paklaususi, iš kur paprastai dainininkai ir rašytojai galį taip plačiai Amerikoje keliauti. Paleckienė atsakiusi, kad jie važinėja ne savo, bet valstybės lėšomis.

Rudžiams paklausus, kodėl į Lietuvą neįsileidžiami Amerikos lietuvių spaudos leidiniai, Paleckis atsakęs, kad Lietuva turinti pakankamai savų leidinių ir savos kultūros. Jos iš užsienio jiems nereikia.

Rudžiai dar priminė, kad jiems Paleckis sudaręs kieta, žiaurus, sukto politikos asmenybę. Jiems atrodo, kad Paleckis norįs, kad visa lietuvių tauta jį mylėtų. Jaudinėjosi ir, kad jį didelė dalis išeivijoje laikanti išdaviku, kvilingu, parsidavėliu Maskvai. Rudžiams atrodo, kad Lietuvos atžvilgiu Maskvai jis tebesąs svarbiausiu patarėju, kad jis yra gabus politikas, nes sugebėjęs išsilaikyti aukštose pareigose Stalino, Kruščiovo ir Brežnevo laikais. Tai rodo jo lankstumą ir sugebėjimą politinėje karjeroje.

Antanas Rudis yra buvęs Amerikos Lietuvių Tarybos Pirmininkas. Į Indiją, aišku, vyko ne taip jau pripuolamai. Ne pripuolamai atsidadė ir Parlamentarų pasauliniame suvažiavime, jei ir kredencialais, jame dalyvauti buvo apsirūpinęs.

Sunku tikėti, ir kad tik pripuolamai būtų 5 valandas nepaprastai brangaus laiko sutikę su Rudžiais praleisti ir Paleckiai. Aišku, per 5 valandas daug išsikalbėjo ir suprantame, kad ne viską ir radijui ir spaudai perdavė.